
LIST JAKUBŮV

Průvodce při studiu / 1. lekce Úvod

Dopisy rané církvi, které nacházíme v Novém zákoně, mluví i k nám dnes, tak jako tomu bylo v každé době, neboť obsahují praktické vyučování, jak křesťansky žít. Stejně jako první křesťané se snažíme o to, abychom uvedli Ježíšova slova do praxe.

Tento věk se v mnohém podobá době, kdy církev teprve vznikala. Římská říše se octla na vrcholu svého rozkvětu a nyní začal její pomalý a postupný úpadek. Tato éra se vyznačovala duchem cynismu. Etika a morálka byla na velmi nízké úrovni. Tytéž postoje vidíme i v dnešním světě. Bůh nás však volá k tomu, abychom žili jako věrní následovníci Ježíše Krista.

V takové atmosféře napsal apoštol Jakub svůj dopis. Podle Bible se jednalo o Ježíšova bratra (v některých překladech je uveden jako jeho bratranec). Nemohl to být bratr apoštola Jana, neboť ten zemřel mučednickou smrtí na rozkaz Heroda Agrippy r. 44 po Kr. (Sk 12,2), zatímco List Jakubův vznikl až kolem r. 50 po Kr. Další dva Jakobové, s jejichž jmény se setkáváme v Novém zákoně, rozhodně neměli takový význam a vliv jako tento Jakub.

Marek a Matouš, dva z pisatelů evangelií, představili Jakuba jako jednoho z Ježíšových bratrů (Mt 13,55; Mk 6,3). Vlastně tím mysleli Ježíšovy nevlastní bratry, protože Ježíš neměl pozemského otce. Někteří vědci však poukazují na to, že slovo *bratr* by mohlo znamenat i „bratranec“. Apoštol Pavel zmiňuje „*Jakuba, bratra Páně*“ ve svém dopise křesťanům v Galacii (Ga 1,19), kde o něm mluví jako o *apoštolovi*. K jaké změně asi muselo v Jakobově životě dojít! On i ostatní Ježíšovi bratři byli vůči Ježíšově mesiášské roli po celý jeho život očividně skeptičtí (J 7,1-9). Tento fakt je úžasným svědectvím o realitě vzkříšení a nanebevstoupení, neboť titíž muži se později „*svorně a vytrvale modlili*“ v Jeruzalémě spolu s ostatními učedníky, když očekávali příchod Ducha svatého (Sk 1,14).

Jakub, který se předtím paktoval s nevěřícími a stavěl proti Ježíšově službě, se později intenzivně zapojil do práce jeruzalémského sboru. Vyrůstal v bohabojné židovské rodině (L 2,22.41-52) a projevoval velký zájem o obrácené Židy (křesťany židovského původu). Z Pavlovy poznámky v 1 K 15,7 se zdá, že většina křesťanů (bez ohledu na původ) uznávala Jakobovo význačné a autoritativní postavení coby vůdce sboru v Jeruzalémě. Lukáš tuto skutečnost potvrzuje ve Sk 15,13-21, kde se Jakub z této své pozice ve sboru vyjadřoval k některým důležitým otázkám.

Dopis, který budeme studovat, má podobu typického židovského kázání neboli homilie. Dovedeme si představit, jak apoštol Jakub přemýšlí o lidských slabostech, jež ohrožují ranou církev, a pomalu diktuje. Ať už jeho slova zapsal kdokoli, zaznamenal je prvotřídní klasickou řečtinou, zatímco idea a forma dopisu je židovská.

List Jakubův je považován za „novozákonní knihu Přísloví“. Obsahuje krátké, hutné a pronikavé výroky, podobně jako jeho starozákonní protějšek. Nejde o nějaké zásadní doktrinární pojednání – Ježíšovo jméno se v něm objevuje pouze dvakrát. Nenajdeme tam zmínku o kříži, vzkříšení ani o Duchu svatém. V dopise zaznívají komplementární pravdy – praktické, etické požadavky, jež jsou kladeny na pravou víru. Autor vyzývá lidi, kteří o sobě prohlašují, že mají víru, aby tento svůj intelektuální souhlas proměnili v praktické činy. V tom, jak Jakub odsuzuje víru, jež se odpovídajícím způsobem neprojevuje v životě člověka, slyšíme ozvěny Kázání na hoře (Mt 5,16-20.38-42; 7,21-27). Zdánlivý rozpor mezi Jakobovým důrazem na nezbytnost skutků korespondujících s vírou a Pavlovým učením, že spasení získáváme vírou bez skutků, při pečlivém studiu jejich dopisů mizí. Oba apoštolové říkají tutéž věc jinými slovy. Pavlovy dopisy vždycky obsahují instrukce, které se týkají etické a morální stránky křesťanského života.

Uvažujte: Poselství apoštola Jakuba má zvlášť velký význam pro věřící, kteří žijí v době, kdy se zaměřuje svoboda a svévole, neboť klade důraz na to, že je nutné respektovat biblická měřítká

spravedlnosti. Pro ty, kdo přijali světský systém hodnot a morální kodex a řídí se tím, co dělají druzí, je List Jakubův těžká četba. Autor opakovaně zdůrazňuje, že naše jednání a slova by měly být v souladu s naší vírou. Jasně říká, že pokud se naše víra navenek nijak neprojevuje, pak se snad ani o pravou víru nejedná. Modleme se za to, aby nás přemýšlení o věcech zapsaných v této „konfrontační“ biblické knize vedlo ke zkoumání sebe sama a motivovalo ke změnám.

V první církvi vystala celá řada problémů – pronásledování, které dokonale prověřovalo víru, a snobství, jež vedlo k rozlišování mezi bohatými a chudými i vzdělanými a nevzdělanými. Situaci komplikovaly také zprávy, že někteří křesťané židovského původu jsou pyšní na svou víru, avšak jejich život je s ní v naprostém rozporu. Vyskytovaly se pomluvy, docházelo k hádkám, vedly se nemravné řeči, jedni druhými pohrdali a vzájemně se odsuzovali. To vše měl Jakub při psaní na mysli. Dopis svědčí o jeho lásce a zájmu.

Jakub se podobně jako Ježíš držel rabínského stylu, který používal k objasnění myšlenek ilustrací z běžného života – malé uzdy, pomocí nichž lze ovládnout a vést bujně koně, kormidla, která udávají směr velkým lodím, nepatrné jiskry, jež zapálí obrovský les, absurdní představy, že sladká a slaná voda by mohla vytékat ze stejného zdroje nebo že by na fíkovníku mohly vyrůst olivy. Autor disponuje bohatou slovní zásobou – jeho dopis obsahuje asi 70 slov, s nimiž se nikde jinde v Bibli neseťkáme. Jakub se jedenadvacetkrát odkázal na Starý zákon a dobře znal Ježíšovo učení.

Osobní shrnutí: Jakubovy rady ohledně sporů, k nimž docházelo uvnitř křesťanského společenství, a ohledně hříchu, který spočíval ve vzájemném odsuzování, ukazují, že raná církev nebyla dokonalá – právě tak, jako není dokonalá ani církev dnešní. Apoštolova závěrečná slova o trpělivosti, zejména v utrpení, varování před přísahami a výzvy k modlitbám víry jsou tak aktuální, jako kdyby je někdo napsal dnes. Snadno si dovedeme představit, že když věřící, jimž byl tento oběžný dopis určen, slyšeli Jakubovy závěrečné připomínky, vedlo je to k upřímnému vyznání hříchu a k pokání. Tato epištola zdůrazňuje fakt, že mezi duchovním a praktickým ve skutečnosti neexistuje žádný rozpor. Pravá spiritualita vede k praktické dobrotě. Z Božího hlediska jsou víra a skutky neoddělitelné. Kež bychom to tak viděli i my!

Vstupní slovo

Otázky k osobnímu studiu pozadí Listu Jakubova

Než se pustíš do vypracovávání odpovědí na otázky, popros Boha v modlitbě, aby ti pomohl studovaný text pochopit. Nejprve si přečti List Jakubův jako celek a potom se soustřed na jednotlivé uvedené odkazy. Pokus se odpovědět na otázky co nejlépe. Někdy to nemusí být snadné, ale tím se netrap. Jistě ti pomůže, když své odpovědi probereš s ostatními členy skupiny. Snad ještě více ti pomůže samotná přednáška. Ponoříš-li se do studia Bible s upřímnou touhou a očekáváním, Duch svatý ti bude odhalovat Boží pravdy. Nezapomeň psát odkazy na Písmo, aby bylo vidět, odkud čerpáš své odpovědi.

Co víme o apoštolu Jakobovi?

1. Jaký postoj zaujímali podle Mk 6,1-4 a J 7,1-5 k Ježíši
 - a) obyvatelé města, v němž bydlel? Proč?

 - b) jeho vlastní bratři?

2. Řekni, co se stalo Ježíšovým bratrům podle
 - a) Sk 1,12-14.

 - b) 1 K 15,3-8.

3. Otázka k zamyšlení (pro hlubší studium): Apoštol Pavel říká, že se Ježíš zjevil třem lidem osobně – Petrovi, Jakobovi a jemu samotnému. Proč si vybral právě tyto tři? Vycházej z toho, co o těchto třech Kristových učednících víš.

4. Jaké informace můžeš získat o Jakobově postavení v církvi z následujících pasáží?
 - a) Sk 12,17

 - b) Sk 15,12-21; 21,17-18

 - c) Ga 1,19; 2,9

 - d) Ju 1,1

Co se můžeme dozvědět o Jakobově osobnosti a charakteru?

5. Za koho se Jakub považoval (podle Jk 1,1)?

6. Jaký postoj zaujímal apoštol Jakub k adresátům svého dopisu podle
 - a) Jk 1,16.19; 2,5?

 - b) Jk 2,20; 4,4.8?

7. Jakubův záměr při psaní tohoto dopisu vyjadřuje stručně a výstižně Jk 5,19-20. Jak bys popsal Jakuba na základě toho, co o něm víš?

8. V Listu Jakobově se jistá témata opakují, což svědčí o apoštolových obavách a jeho zájmu o adresáty listu. Z následujících pasáží zjisti, o která témata se jedná.
 - a) Jk 1,19.26; 3,10; 4,11

 - b) Jk 1,5; 3,17

 - c) Jk 1,9-10; 2,1.8-9

Osobní úvaha: Další klíčová témata se vynoří během studia. Vedlo tě něco z toho, cos zatím četl, k tomu, aby sis kladl otázky ohledně svých vlastních cílů a postojů?